Skolinspektionen

Falkenbergs kommun
kontaktcenter@falkenberg.se

Beslut

efter kvalitetsgranskning av skolors arbete för att uppmärksamma och förebygga frånvaro vid Hertingsskolan i Falkenbergs kommun

Inledning

Skolinspektionen har med stöd av 26 kap. 19 och 20 §§ skollagen (2010:800) genomfört en tematisk kvalitetsgranskning vid Hertingsskolan avseende arbetet med att uppmärksamma och förebygga frånvaro i årskurserna 4–6.

För att uppfylla granskningens syfte ska följande frågeställningar besvaras:

1. I vilken utsträckning skapar rektorns styrning förutsättningar för ett frånvaroförebyggande arbete i skolan?

2. I vilken utsträckning använder skolenhetens personal arbetssätt som möjliggör tidig upptäckt av frånvaro?

Skolinspektionen gör en samlad bedömning utifrån de kvalitetskriterier som tagits fram för granskningen. Inom varje område bedöms om kvalitetskriterierna uppfylls i hög utsträckning, i flera delar eller i låg utsträckning. Om Skolinspektionen bedömer att ett utvecklingsarbete behövs för att höja kvaliteten inom någon frågeställning anges ett eller flera utvecklingsområden. En skriftlig redovisning av åtgärder begärs då av huvudmannen.

Beslut

Skolinspektionen bedömer att framtagna kvalitetskriterier uppfylls vid Hertingsskolan i följande utsträckning:

Rektorns styrning av det frånvaroförebyggande arbetet

Rektorns styrning skapar i flera delar förutsättningar för ett frånvaroförebyggande arbete., men utvecklingsområden finns.

Ett utvecklingsarbete behöver inledas inom följande område:

• Arbetet med att följa upp och analysera frånvaro behöver utvecklas ytterligare så att det tydligare omfattar en övergripande nivå.

Personalens arbete för att tidigt uppmärksamma frånvaro

Personalen arbetar i flera delar för att uppmärksamma tidiga tecken på frånvaro, men utvecklingsområden finns.

Ett utvecklingsarbete behöver inledas inom följande område:

• Rektorn behöver utveckla arbetet med att tillvarata elevernas perspektiv på en övergripande nivå i det frånvaroförebyggande arbetet.

Uppföljning

Huvudmannen ska senast den **10 maj 2027** redovisa till Skolinspektionen vilka åtgärder som vidtagits utifrån det identifierade utvecklingsområdet. Som stöd för redovisningen bör bifogad mall användas.

Redogörelsen skickas via e-post till **skolinspektionen.linkoping@skolinspektionen.se** eller per post till Skolinspektionen, Box 330, 581 03 Linköping. Hänvisa till Skolinspektionens diarienummer för granskningen (2026:6592) i de handlingar som sänds in.

Skolinspektionens bedömningar

Nedan framgår vad som ligger till grund för Skolinspektionens bedömning inom respektive frågeställning.

Rektorns styrning av det frånvaroförebyggande arbetet

Här bedöms hur rektorn styr och leder skolenheten för att skapa förutsättningar och strukturer för ett frånvaroförebyggande arbete. Det handlar om arbetet med att följa upp och analysera frånvarostatistik för att kunna urskilja mönster och risker att rikta det förebyggande arbetet mot. Det omfattar också att utveckla och förankra gemensamma förhållnings- och arbetssätt samt att skapa förutsättningar för samverkan mellan olika personalgrupper. I detta ingår en tydlig roll- och ansvarsfördelning i arbetet med att motverka frånvaro. Rektorns arbete med att identifiera behov av kunskap och kompetensutveckling om frånvaro samt genomföra insatser för att tillgodose dessa ingår också.

Skolinspektionen bedömer följande: Rektorns styrning skapar i flera delar förutsättningar för ett frånvaroförebyggande arbete., men utvecklingsområden finns.

Nedan följer Skolinspektionens motivering till bedömningen utifrån vad som framkommit i intervjuer med rektorn, lärare, representanter för elevhälsan samt rektorns svar på skriftliga frågor och inskickade dokument.

Uppföljning och analys av frånvaro

Rektorn följer regelbundet upp frånvaro på individnivå och analyserar mönster och risker men den systematiska analysen på övergripande nivå är begränsad. Grunden för uppföljningen är ett digitalt system för att registrera frånvaro. Varje morgon tar rektorn del av frånvaron för dagen via en sammanställning som visar vilka elever som är frånvaroanmälda för hela dagen, delar av dagen eller elever som är frånvarande men inte frånvaroanmälda. Rektorn uppmärksammar då om det är samma elever som ofta är frånvarande. Vid fyra tillfällen per läsår följer rektorn,

tillsammans med kuratorn, upp och kartlägger all frånvaro på individnivå. De använder då frånvarostatistiken som visualiseras i olika färger utifrån omfattningen av frånvaron samt lärarnas anteckningar med förklaringar och uppföljningar till elevers frånvaro. Rektorn och kuratorn analyserar underlaget i syfte att identifiera återkommande mönster såsom frånvaro specifika veckodagar, vissa lektioner, ströfrånvaro samt speglar frånvaron mot avslagna ledighetsansökningar. På en övergripande nivå jämför rektorn flickors och pojkars frånvaro samt analyserar korrelationen mellan elevers frånvaro och kunskapsresultat. Rektorn har inte identifierat några skillnader mellan könen eller något entydigt samband mellan hög frånvaro och låga kunskapsresultat. Däremot har rektorn noterat att frånvaron tenderar att öka i samband med lov och att det finns mönster kopplat till avslag på enskilda elevers ledighetsansökningar. Utöver dessa jämförelser och iakttagelser på en övergripande nivå så analyserar inte rektorn medvetet och strukturerat frånvaron på en övergripande nivå, som att till exempel undersöka om det är skillnader mellan olika klasser och ämnen. Sammanfattningsvis genomförs en utförlig uppföljning på individnivå och vissa mönster identifieras även på övergripande nivå. Analysen på övergripande nivå genomförs dock inte fullt ut på ett systematiskt sätt.

Förutsättningar för ett gemensamt arbete

Rektor utvecklar gemensamma arbets- och förhållningsätt i det frånvaroförebyggande arbetet och ansvarsfördelningen är tydlig. Grunden för arbetet är de rutiner som huvudmannen tagit fram och som används på skolenheten. Rektorn har sedan anpassat rutinerna efter skolenhetens förutsättningar och rutinerna förankras hos personalen i olika forum. Rutinerna består av fem steg med beskrivningar som anger när en insats ska genomföras, vad som ska göras, vem som ansvarar för vad, samt var och hur arbetet ska dokumenteras. Det första steget innefattar frånvarorapportering. Undervisande lärare ska registrera elevernas frånvaro varje lektion. I detta steg ingår att kontakta vårdnadshavare om elev inte kommer till en lektion och det inte finns någon frånvaro registrerad i det digitala systemet. Steg två handlar om att uppmärksamma tidiga tecken på frånvaro. Det ska träda i kraft när frånvaron överstiger 10 procent, vilket innebär att mentorn ska genomföra ett kort informellt samtal med elev och eventuellt tillsammans med vårdnadshavare. Vid samtalet ska det göras överenskommelser för att bryta frånvaron. En uppföljning ska göras efter två veckor. Här kan också elevhälsan vara med som ett stöd i processen. Steg tre, som blir aktuellt då en elevs frånvaro överstiger 20 procent, innebär att rektorn ska utse personal som ska kartlägga elevens frånvaro. Det ska göras genom ett strukturerat samtal med eleven samt att elevhälsan och annan relevant personal deltar i kartläggningen för att på så sätt få en bredare bild av orsakerna till frånvaron. Det som framkommer i kartläggningen ska dokumenteras och

rektorn ska informeras. Steg fyra träder i kraft då rektorn beslutar att en frånvaroutredning ska genomföras och därefter kan även steg fem bli aktuellt då rektorn ska ansvara för att samverka med ytterligare interna och externa aktörer.

När det gäller gemensamma förhållningsätt så arbetar rektorn generellt med att implementera ett relationellt ledarskap för att förebygga frånvaro. Exempelvis arbetar rektorn för att lärarna ska utgå från en gemensam struktur för lektioner för att på så sätt öka förutsägbarheten för eleverna. Ytterligare exempel på gemensamma arbetssätt är att lärarna tar emot eleverna i kapprummet varje morgon och att personal är ute på rasterna och att det i omklädningsrummen alltid finns en vuxen i syfte att skapa trygghet och på så sätt främja närvaro.

Rektorn organiserar och skapar goda förutsättningar för en regelbunden och kontinuerlig samverkan inom kollegiet. Detta sker genom att det finns en mötesstruktur som möjliggör för lärare i arbetslag att samverka kring elevers frånvaro. Vidare finns möjlighet för elevhälsan och lärare att samverka när elevhälsan deltar i arbetslagsmöten i så kallade dropp-ut, då de utifrån en bestämd dagordning regelbundet diskuterar exempelvis elever med frånvaro, lärmiljö eller det relationella ledarskapet. Därutöver finns tillfällen när arbetslagen ges möjlighet att aktivt söka upp och samverka med elevhälsan utifrån till exempel elevärenden gällande frånvaro. Lärarna samverkar även med personal från fritidshem, exempelvis för att ta reda på vilka delar av skolgården som eleverna upplever som trygga eller otrygga platser. Genom ansvarsfördelningen som beskrivs i skolenhetens frånvarorutiner finns tydliga ~~i~~nstruktioner ~~-~~för hur personalen ska agera och hur information ska föras vidare till relevant personal.

Rektorn följer upp att arbetssätt, förhållningssätt och rutiner efterföljs och att de är väl förankrade i hela organisationen. Detta sker vid fyra tillfällen per läsår då rektorn följer upp hur olika mötesforum fungerar samt om lärare följer skolenhetens frånvarorutiner. Rektorns uppföljning visar att skolenhetens frånvarorutiner inte alltid efterlevs och därför har rektorn tydliggjort vikten av att frånvaron ska hanteras enligt skolenhetens frånvarorutiner. Det gör rektorn bland annat genom att regelbundet diskutera frånvarorutinrena i samband med terminsstart. Rektorn följer upp att rutinerna fungerar genom att dagligen ta del av en digital sammanställning av elevers frånvaro. Utifrån den tar rektorn stickprov för att förvissa sig om att lärarna dokumenterar enligt frånvarorutinerna.

Kunskap och kompetensutveckling

Rektorn följer systematiskt upp personalens behov av kunskap och kompetensutveckling i syfte att stärka det förebyggande frånvaroarbetet. Rektorn tar reda på behoven av kompetensutveckling genom möten med elevhälsan, medarbetarsamtal och genom uppföljningar av frånvaroarbetet ~~i~~samband med termins- och läsårsanalysen. Rektorn tillsammans med personal från elevhälsan analyserar vad som fungerar bra och vad som eventuellt behöver utvecklas i frånvaroarbetet och det ligger till grund för de kompetensstärkande insatser som rektorn beslutar om. Exempelvis har rektorn identifierat att personalen behöver få fördjupade kunskaper om risk- och framgångsfaktorer i frånvaroarbetet. Det har lett till att elevhälsan har fått i uppdrag att vägleda personalen i hur de exempelvis kan förklara vikten av skolnärvaro för vårdnadshavare. Utöver det har personalen arbetat med kompetenshöjande insatser för att skapa ett relationellt ledarskap i syfte att skapa nära och professionella relationer till elever och vårdnadshavare för att tidigt kunna upptäcka och hantera frånvaro. Vidare har socialtjänsten, i arbetet med tidiga och samordnade insatser (TSI), haft föreläsningar för personalen kring vad som främjar närvaro och minskar frånvaro. Rektorn uppmuntrar till och möjliggör för personalen att lära nytt och medverka vid kompetenshöjande insatser i det förbyggande frånvaroarbetet. Detta gör rektorn genom att avsätta tid vid olika mötesforum och studiedagar där all personal deltar. Rektorn tillsammans med elevhälsan följer upp att de kompetenshöjande insatserna får genomslag i det frånvaroförebyggande arbetet vid de fyra avstämningsperioderna under läsåret.

Identifierat utvecklingsområde

I syfte att höja verksamhetens kvalitet inom frågeställningen bedömer Skolinspektionen att ett utvecklingsarbete behöver inledas inom följande område:

- Arbetet med att följa upp och analysera frånvaro behöver utvecklas ytterligare så att det tydligare omfattar en övergripande nivå.

Motiveringen till utvecklingsområdet är att det finns en tydlig systematisk i arbetet med att följa upp och analysera frånvaro på individnivå men att analysen på övergripande nivå inte genomförs med samma systematik. Det förekommer att rektorn identifierar mönster även på övergripande nivå men det sker inte genom en systematisk analys med syfte att identifiera mönster utifrån exempelvis årskurser, klasser och ämnen. Genom en systematisk analys på övergripande nivå, där mönster identifieras och förklaringar söks, kan det frånvaroförebyggande arbetet på övergripande nivå bli än mer träffsäkert.

Skolinspektionen rekommenderar därför rektorn att rektorn att på ett mer systematiskt sätt även analysera frånvaron på övergripande nivå. Exempel på parametrar som kan följas upp är skillnader mellan årskurser och ämnen.

Personalens arbete för att tidigt uppmärksamma frånvaro

Här bedöms arbetssätten som används i det frånvaroförebyggande arbetet vid skolenheten. I detta ingår hur personalen arbetar för att uppmärksamma och hantera tidiga tecken på frånvaro. Hur samverkan faktiskt bedrivs samt om och hur gemensamma förhållnings- och arbetssätt tillämpas ingår också. Ytterligare en del är att olika perspektiv synliggörs i det praktiska arbetet med att motverka frånvaro. Det gäller både olika yrkeskategoriers perspektiv och hur elevernas perspektiv tas tillvara.

Skolinspektionen bedömer följande: Personalen arbetar i hög utsträckning för att uppmärksamma tidiga tecken på frånvaro.

Nedan följer Skolinspektionens motivering till bedömningen utifrån vad som framkommit i intervjuer med rektorn, lärare, representanter för elevhälsan och inskickade dokument.

Uppmärksamma och hantera frånvaro

Personalen på skolenheten arbetar systematiskt för att tidigt uppmärksamma och hantera tecken som kan leda till problematisk frånvaro. Detta görs genom att personalen följer skolenhetens frånvarorutiner. Lärarna tar närvaro varje lektion och om en elev inte är närvarande och det inte finns någon anmäld frånvaro i det digitala systemet, skickas ett automatiskt meddelande till vårdnadshavare. Utifrån den dagliga frånvarosammanställningen följer lärarna upp elevers frånvaro. Det gör de genom att såväl enskilt som tillsammans i arbetslaget söka efter mönster i frånvaron. Det handlar till exempel om ströfrånvaro är kopplat till vissa ämnen eller veckodagar eller om det är kopplat till någon händelse i kamratgruppen. När frånvaron för en enskild elev uppnår 10 procent då kontaktar mentorn elev och vårdnadshavare för att försöka ta reda på orsakerna till frånvaron och genomföra relevanta anpassningar så att frånvaron inte fortgår. Utifrån vad som framkommer i samtalet, och om det finns behov, så kopplas elevhälsans olika professioner in. En uppföljning görs efter två veckor där elevhälsan kan vara med som ett stöd i processen. Utöver att lärare påtalar oro kring elevers frånvaro till elevhälsan, så uppmärksammar också elevhälsan tecken som kan leda till frånvaro. Exempel på det är när en elev ofta tar kontakt med skolsköterskan eller kuratorn eller då någon elevs lärande plötsligt förändras. Om en elevs frånvaro uppnår 20 procent då beslutar rektorn om vem som ansvarar för

att kartlägga orsakerna till frånvaron. Den, som rektorn utser, bjuder in vårdnadshavare och elev till ett strukturerat samtal. Därefter, om frånvaron fortsätter i samma omfattning eller ökar, då beslutar rektorn om en frånvaroutredning ska påbörjas. Från det att den första kontakten tas med elev och vårdnadshavare dokumenterar ansvarig personal det som framkommer i det digitala systemet. Det gör att såväl rektorn som elevhälsan kontinuerligt följer upp vad som händer i respektive frånvaroärende och att all information finns samlad på ett ställe.

Samverkan och olika perspektiv

Skolenhetens personal samverkar fortlöpande i arbetet med att förebygga frånvaro och flera perspektiv synliggörs i arbetet. En viktig del i arbetet är de gemensamma rutiner och arbetssätt som finns och att de olika professionernas perspektiv används i det frånvaroförebyggande arbetet. Samverkans betydelse är tydlig när elevhälsan och övrig personal tillsammans uppmärksammar risk för att en elev är på väg att utveckla en problematisk frånvaro. Det görs genom att lärarna tar upp enskilda elevers situation i olika forum som till exempel arbetslagsmöten, där även elevhälsans professioner kontinuerligt deltar. I dessa sammanhang delar lärarna och elevhälsan de tecken och mönster i elevers frånvaro som de har uppmärksammat utifrån sina olika perspektiv. Exempelvis utifrån den enskilda elevens lärmiljö eller relationer till elever och lärare. På så sätt får de en tydligare bild av orsakerna och bestämmer därefter vilka insatser eller förändringar som ska genomföras. Ett exempel på insats är då personal ger elever stöd genom att möta upp elever då de har undervisning i en annan skolenhet. De iakttagelser och förändringar som personalen genomför för enskilda elever i det frånvaroförebyggande arbetet, använder de även för att utveckla skolenhetens generella arbete med att uppmärksamma och förebygga frånvaro. Ett exempel på det är att personalen tittar på kritiska punkter i den fysiska miljön, de ser till att det finns lärare ute i korridorer och kapprum eftersom skolan är trång med smala korridorer. Vid samverkan dokumenteras det som framkommit, dels för att synliggöra vad som beslutats, dels för att följa upp huruvida det skett någon förändring inför nästkommande möte.

Elevernas perspektiv i frånvaroarbetet

Rektorn och personalen inhämtar elevens perspektiv i arbetet med att förebygga frånvaro på individnivå, men det är otydligt hur elevernas perspektiv systematiskt tas tillvara i arbetet med att förebygga frånvaro. På individnivå kommer eleverna till tals när eleven haft frånvaro genom samtal med mentorn. Utvecklingssamtal är också ett tillfälle då elevernas synpunkter efterfrågas, Exempelvis om hur de upplever skolan. På en övergripande nivå samlas elevernas generella synpunkter in om hur de

upplever sin skola och sin skolsituation. Det handlar främst om trivsel och trygghet. Exempelvis samlar lärarna in elevernas synpunkter gällande trivsel och trygghet genom enkäter, klassråd samt att eleverna varje månad får berätta vilka platser på skolgården som eleverna upplever är otrygga. Informationen som framkommer använder sedan personalen för trivsel och trygghetshöjande insatser. Emellertid kopplas inte dessa resultat till någon analys av frånvaro eller frånvaroförebyggande arbete. Elevernas perspektiv gällande specifik frånvaro, som inhämtas på individnivå, tas inte heller om hand på en aggregerad nivå i det frånvaroförebyggande arbetet.

Identifierat utvecklingsområde

I syfte att höja verksamhetens kvalitet inom frågeställningen bedömer Skolinspektionen att ett utvecklingsarbete behöver inledas inom följande område:

- Rektorn behöver utveckla arbetet med att tillvarata elevernas perspektiv på en övergripande nivå i det frånvaroförebyggande arbetet.

Motiveringen till utvecklingsområdet är att arbetet med att tillvarata elevernas perspektiv visserligen sker på individnivå, men dessa tas inte tillvara i ett övergripande analysarbete kopplat till frånvaro. Det föreligger därmed en risk att olika risk- och framgångsfaktorer inte beaktas i det frånvaroförebyggande arbetet.

Skolinspektionen rekommenderar därför att lärarna tillsammans med annan relevant personal tillvaratar elevernas perspektiv som underlag i dialogen kring vad som behövs utvecklas och vad som fungerar bra i arbetet med att förebygga frånvaro. Exempelvis kan arbetet utgå från en övergripande analys av orsaker till frånvaro och där elevernas perspektiv utgör en faktor. Det kan också vara bra att utveckla olika metoder för att hur elevers perspektiv ska tas tillvara och de kan användas i det frånvaroförebyggande arbetet.

På Skolinspektionens vägnar

X Malin Lundquist

Beslutsfattare
Signerat av: Malin Lundkvist

I den slutliga handläggningen av ärendet har utredare Gunilla Feiff varit föredragande och utredare Mia Lorentz har även medverkat.

Bilaga 1: Författningsstöd

Skollagen (2010:800)

2 kap. 9, 10 och 25 §§

4 kap. 4 och 5 §§

7 kap. 17 och 19 a §§

Bilaga 2: Granskningens genomförande

Bakgrundsuppgifter

Skolinspektionen besökte Hertingsskolan den 17 och 18 september 2026. Besöket genomfördes av utredarna Gunilla Feiff och Mia Lorentz

Hertingsskolan är en kommunal grundskola för förskoleklass och årskurserna 1–6 och leds av en rektor. På skolenheten går cirka 300 elever varav cirka 140 elever i årskurserna 4–6.

Underlag för bedömning

Underlaget i detta beslut utgörs av:

- En intervju med rektorn
- En intervju med lärare
- En intervju med representanter för elevhälsan
- Dokument som begärts in från huvudmannen
- Rektorns svar på skriftliga frågor

Innan beslut har fattats har huvudmannen fått ta del av Skolinspektionens tjänsteanteckning från besöket för att ges en möjlighet att yttra sig över den.